

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО
НЕПОДУКПНОСТИ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE

Nr.256/07

15 iunie 2022

Inspector de integritate în cadrul Inspectoratului de Integritate a Autorității Naționale de Integritate – Victoria BUTUȘANU, verificând în procedură de control sesizarea din oficiu nr. 04-30/288, care are drept obiect de examinare respectarea regimului juridic al conflictelor de interese de către subiectul declarării – **Viorica RUSU, Director al Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei;-**

C O N S T A T Ă :

I. Originea cauzei supuse controlului:

Pe rolul Autorității Naționale de Integritate s-a aflat sesizarea nr. 04-30/288 referitoare la verificarea controlului respectării regimului juridic al conflictelor de interese de către subiectul declarării – Viorica RUSU, Director al Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei (*în continuare, pe parcursul textului se va utiliza sintagma: subiectul declarării vizat*).

În corpul de motivare a sesizării a fost invocată încălcarea de către subiectul declarării vizat a regimului juridic al conflictelor de interese, materializat prin angajarea soțului acesteia – [REDACTED] în diverse funcții din cadrul Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei.

Urmare a examinării în procedură prealabilă a sesizării nr. 04-30/288, în temeiul art. 31 al Legii 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul de integritate a emis Procesul-verbal de inițiere a controlului nr.179/07 din 14 martie 2022 prin care a decis inițierea procedurii de control al regimului juridic al conflictelor de interese în adresa subiectului declarării Viorica RUSU, Director al Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei.

Prin demersul nr. 04-07/447 din 15 martie 2022 autorul sesizării a fost informat cu privire la inițierea controlului în raport cu sesizarea vizată. La aceeași dată, prin demersul nr. 04-07/1422 inspectorul de integritate a expediat în adresa subiectului declarării vizat a informării cu privire la intentarea controlului în privința sa și informarea privind drepturile sale garantate prin Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

II. Măsurile implementate în cadrul procedurii de control:

Așadar, În cadrul procedurii de control al respectării regimului juridic al conflictelor de interese de către subiectul declarării vizat, inspectorul de integritate cu obiectivitate și imparțialitate a implementat toate măsurile necesare în scopul cercetării obiective a circumstanțelor reale ale cauzei, prin prisma unui probatoriu concludent și pertinent a tuturor circumstanțelor corelate cauzei. Decizia finală fiind emisă doar pe baza circumstanțelor constatate și a probelor cercetate și verificate în procedura de control.

ATENȚIE! Documentul conține date cu caracter personal. Prelucrarea ulterioară a datelor cu caracter personal integrate în prezentul document poate fi efectuată doar condițiile reglementate de Legea nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

Prin demersul nr. 04-07/1799 din 30 martie 2022 adresat I.P. Gimnaziului sat. Zahoreni, inspectorul de integritate a solicitat prezentarea informației/documentelor, după cum urmează:

1. Copii autentificate de pe documentele (dispoziții, ordine, cereri etc.) de angajare a cet. [REDACTAT] în cadrul I.P. Gimnaziul sat. Zahoreni, r-nul Orhei;
2. Copii autentificate de pe documentele de efectuare a plăților de ordin financiar (salariu, premii, etc.) către cet. [REDACTAT] în cadrul I.P. Gimnaziul sat. Zahoreni, r-nul Orhei;
3. Specificarea informație cu privire la perioada de angajare a cet. [REDACTAT] în cadrul I.P. Gimnaziul sat. Zahoreni, r-nul Orhei și după caz confirmarea aflării acestuia actualmente în calitate de angajat în cadrul instituției vizate;
4. Copii autentificate a cererii de angajare/cererii de demisie a cet. [REDACTAT] (după caz);
5. Copia anunțului de publicare a concursului/poziției vacante pentru funcția deținută de către cet. [REDACTAT] în cadrul I.P. Gimnaziul sat. Zahoreni, r-nul Orhei (după caz);
6. Copii autentificate a contractelor individuale de muncă a cet. cet. [REDACTAT] în cadrul în cadrul I.P. Gimnaziul sat. Zahoreni, r-nul Orhei;
7. Copii autentificate a fișei de post pentru toate pozițiile deținute de către cet. [REDACTAT] în cadrul I.P. Gimnaziul sat. Zahoreni, r-nul Orhei.

Prin răspunsul nr. 3429 din 21 aprilie 2022 I.P. Gimnaziul sat. Zahoreni, r-nul Orhei a prezentat documentele solicitate de către inspectorul de integritate.

Prin demersul nr. 04-07/2517 din 04 mai 2022 inspectorul de integritate a solicitat subiectului declarării Viorica RUSU prezentarea explicațiilor în raport cu angajarea soțului [REDACTAT] în cadrul I.P. Gimnaziul sat. Zahoreni, r-nul Orhei.

Prin documentul înregistrat la autoritatea Națională de Integritate cu nr.4250 din 01 iunie 2022, subiectul declarării vizat și-a prezentat explicațiile de rigoare pe marginea cazului supus controlului.

III. Cadrul normativ aplicabil speței supuse controlului:

În cadrul examinării prezentei cauze, inspectorul de integritate a reținut incidența exclusivă a următoarelor norme juridice, parte componentă a dreptului pozitiv intern:

1. Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate

Articolul 6 - În vederea realizării misiunii sale, Autoritatea are următoarele funcții: [...]

b) exercitarea controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor;

Articolul 37 (1) Autoritatea efectuează controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor din oficiu ori la sesizarea unor persoane fizice sau persoane juridice, în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale metodologiei de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor. [...]

Articolul 38 - În urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că:

a) persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese [...].

Articolul 39 - În cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese ori încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate:

a) încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică;

ATENȚIE! Documentul conține date cu caracter personal. Prelucrarea ulterioară a datelor cu caracter personal integrate în prezentul document poate fi efectuată doar condițiile reglementate de Legea nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

b) după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la alin. (1) lit. b) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută. Dacă actul de constatare rămâne definitiv, Autoritatea sesizează, în termen de cel mult 5 zile, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia [...].

2. Legea nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și interese personale

Articolul 2 - conflict de interese reprezintă situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează, sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii.

Interes personal reprezintă orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale.

Persoană apropiată reprezintă soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sînge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră);

Articolul 3 - Subiecți ai declarării averii și a intereselor personale sînt: [...] a) persoanele care dețin funcțiile de demnitate publică prevăzute în anexa la Legea nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.

Articolul 11 [...] - În procesul îndeplinirii atribuțiilor lor de serviciu, subiecții declarării sînt obligați să respecte următoarele principii generale de evitare a conflictelor de interese:

- a) servirea interesului public cu imparțialitate și obiectivitate;
- b) asigurarea transparenței și a controlului public al activității;
- c) responsabilitatea individuală și exemplul personal.

Articolul 12 alin. (3) - Conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sînt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

În cazul apariției unui conflict de interese real, subiectul declarării este obligat:

a) să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai tîrziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află;

b) să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică pînă la soluționarea conflictului de interese.

Informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face pînă la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică. [...]

ATENȚIE! Documentul conține date cu caracter personal. Prelucrarea ulterioară a datelor cu caracter personal integrate în prezentul document poate fi efectuată doar condițiile reglementate de Legea nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.
--

Președintele Republicii Moldova [...] conducători ai organizațiilor publice sînt obligați să informeze Autoritatea Națională de Integritate imediat, dar nu mai tîrziu de 3 zile de la data constatării, despre orice situație de conflict de interese real în care se află, în modul stabilit la alin. (5). [...]

Conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).

3. Legea integrității nr. 82 din 25.05.2017

Articolul 14 - În vederea asigurării servirii interesului public cu imparțialitate și obiectivitate, agenții publici, împreună cu conducătorul entității publice și, după caz, cu Autoritatea Națională de Integritate, sînt obligați să identifice și să trateze conflictele de interese care apar în activitatea lor profesională în termenele și modul prevăzute de Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale. [...]

(3) Conducătorul entității publice are următoarele obligații în legătură cu identificarea și tratarea conflictelor de interese, care se îndeplinesc în condițiile legislației speciale:

a) să nu admită cu bună știință ca agenții publici din entitatea pe care o conduce să își exercite atribuțiile de serviciu fiind în situații de conflict de interese real;

b) să asigure ținerea evidenței declarațiilor de conflict de interese și să desemneze persoana responsabilă de aceasta;

c) să soluționeze conflictul de interese declarat în termen de cel mult 3 zile de la data aducerii la cunoștință, aplicînd opțiunile de soluționare prevăzute de legislația specială, luînd în considerare interesele entității publice, interesul public și interesele legitime ale agentului public, nivelul, tipul funcției deținute de acesta, natura conflictului de interese, precum și alți factori;

d) să se adreseze Autorității Naționale de Integritate în cazul în care nu poate soluționa conflictul de interese declarat de agentul public;

e) să declare la Autoritatea Națională de Integritate conflictele sale de interese reale, în condițiile prevăzute la alin. (2) lit. a), și să asigure îndeplinirea de către agenții publici a obligației prevăzute la alin. (2) lit. b);

f) să informeze semestrial, în formă scrisă, Autoritatea Națională de Integritate despre conflictele de interese consumate depistate și măsurile întreprinse.

IV. Aprecierea și considerentele inspectorului de integritate:

Analizînd materialele probatorii acumulate în cadrul procedurii de control, prin prisma pertinentei, concludenței și relevanței probatorii, concomitent și punctul de vedere a subiectului declarării, inspectorul de integritate apreciază prezenta cauză după cum urmează:

Ab initio, se va nota că, potrivit art. 37 alin. (5) al Legii 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, controlul nu poate fi inițiat în cazul în care de la admiterea conflictului de interese sau de la apariția stării de incompatibilitate, de restricție sau de limitare au trecut mai mult de trei ani. Ordine în care, pentru situațiile de conflict de interese generate până în anul 2019, termenul de prescripție a fost consumat. Inspectorul de integritate va supune analizei circumstanțele de conflict de interese ulterior anului 2019, pentru care termenul de prescripție de 3 ani este în vigoare.

Subiectul Rusu VIORICA deține calitatea de subiect al declarării, fiind director al Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei. Astfel, sub aspectul existenței calității de subiect al declarării intereselor personale, se constată că, prin prisma art. 3 al Legii nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și interese personale, subiectul vizat în petiție - Rusu VIORICA, director al Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei are calitatea de subiect al declarării averii și intereselor personal.

Prin informația prezentată de către Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei, cet. [REDACTED] a fost angajat în calitate de șef gospodărie pe norma de 0,25 unități prin Ordinul nr. 7 din 01.02.2019, îngrijitor de încăperi 0,50 salariu prin Ordinul nr. 8 din 01.02.2019 din motiv că directorul Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei – Viorica RUSU s-a aflat o perioadă îndelungată pe foaie de boală (picior fracturat) și era necesar de a fi îndeplinite unele lucrări unde era necesară o persoană de încredere (ordine pe teritoriu, transportarea deșeurilor, aducerea materialelor de uz gospodăresc, etc.), iar instituția nu dispunea de transport. Iar acesta, cet. [REDACTED] transporta cu automobilul și tractorul propriu pentru interesele școlii, inclusiv cu combustibilului procurat de el. Prin aceeași explicație a fost punctat că, actualmente cet. [REDACTED] activează în calitate de muncitor – 0,50 salariu.

Din materialele cauzei a fost identificat că, cet. [REDACTED] prin cererea din 30.01.2020 adresată directorului adjunct al Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei – [REDACTED] a solicitat transferarea din funcția de șef gospodărie în funcția de muncitor.

Prin Ordinul nr. 2 din 30.01.2020 cu privire la transferul din funcție, semnat de către directorul adjunct [REDACTED], s-a dispus transferul cet. [REDACTED] din funcția de șef gospodărie cu 0,25 unități în funcția de muncitor cu 0,50 unități, începând cu 01.02.2020.

Prin cererea din 28.02.2020 adresată directorului Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei – Viorica RUSU, cet. [REDACTED] a solicitat eliberarea din funcția de îngrijitor de încăperi, începând cu data de 29.02.2020.

Prin Ordinul nr. 30 din 10.12.2020 referitor la acordarea premiului cu ocazia sărbătorilor de iarnă, semnat de către directorul adjunct [REDACTED], a fost dispus acordarea premiului unic cet. [REDACTED], din contul economisirii mijloacelor pentru retribuirea muncii alocate, în cuantum de 1500 MDL.

Prin cererea din 28.10.2021 adresată directorului Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei – Viorica RUSU, cet. [REDACTED] a solicitat angajarea prin cumul intern ca operator, pe perioada sezonului de încălzire.

Prin Ordinul nr. 91 din 19.08.2021 referitor la desemnarea persoanei responsabile, semnat de către directorul Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei – Viorica RUSU, aceasta a dispus delegarea către [REDACTED] – director adjunct a obligațiilor de evidență a timpului de muncă, tabel de pontaj, ordine de concediu și alte acte care vizează cet. [REDACTED], în legătură cu faptul că s-a constatat existența conflictului de interese.

Prin cererea din 30.03.2022 adresată directorului adjunct al Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei – [REDACTED], cet. [REDACTED] a solicitat eliberarea din funcția de operator, începând cu data de 31.03.2020.

A mai reținut inspectorul de integritate că prin Ordinul nr. 28 referitor la acordarea premiului anual angajaților Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei semnat de către directorul adjunct [REDACTED], a fost dispus acordarea premiului anual pentru anul 2020 în cuantum de 651, 92 MDL.

Prin Ordinul nr. 45 din 23.12.2021 referitor la acordarea premiului anual angajaților Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei, semnat de către directorul adjunct [REDACTED], a fost dispus acordarea premiului unic cet. [REDACTED] în cuantum de 594 MDL.

Prin Ordinul nr. 46 din 01.11.2021 referitor la angajarea prin cumul intern, semnat de către directorul adjunct [REDACTED], s-a dispus angajarea cet. [REDACTED] în calitate de operator la cazanele cu gaze, cu 1 salariu, începând cu 01.11.2021, până la încetarea perioadei de încălzire, în cadrul Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei.

În concordanță cu Declarația privind conflictul de interese real din 02.06.2021 adresată de către subiectul declarării Viorica RUSU către Direcției Generale Educație Orhei, se indică despre constatarea situației de conflict de interese generată de angajarea soțului [REDACTED] în calitate de muncitor – 0,5 unități în cadrul Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei.

În pliere cu Declarația privind conflictul de interese real din 02.11.2021 adresată de către subiectul declarării Viorica RUSU către Direcției Generale Educație Orhei, se indică despre constatarea situației de conflict de interese generată de angajarea soțului [REDACTAT] în calitate de operator în cadrul Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei.

Prin Ordinul nr. 40 din 20 decembrie 2021 cu privire la acordarea premiului cu ocazia sărbătorilor de iarnă, semnat de către directorul adjunct [REDACTAT], a fost dispus acordarea premiului unic cet. [REDACTAT] în cuantum de 400 MDL.

În concordanță cu prevederile Contractului individual de muncă nr. 91/21 din 01.12.2021, semnat între subiectul declarării Viorica RUSU și cet. [REDACTAT], acesta din urmă a fost angajat în calitate de operator la cazanele cu gaze, pe unitatea de 1 salariu, până la încetarea perioadei de încălzire.

Prin Ordinul nr.8 din 31.03.2022 referitor la încetarea contractului individual de muncă, semnat de către directorul adjunct [REDACTAT], a fost dispusă încetarea Contractului individual de muncă nr. 91 din 01.11.2021 a cet. [REDACTAT], pentru funcția de operator în cadrul Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei.

Prin Explicația prezentată de către subiectul declarării Viorica RUSU, cu numărul de înregistrare nr.4250 din 01 iunie 2022, aceasta a notat că, cet. [REDACTAT] a fost angajat în cadrul Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei la 01.02.2019 în calitate de șef gospodărie pe 0,25 unități, din motivul migrației populației. După scurgerea unui an de activitate, aflând la unele instruiri că este conflict de interese, cet. [REDACTAT] a fost transferat în funcția de muncitor pe 0,5 unități, funcție deținută până în prezent, anunțând specialistul de resurse umane de la Direcția Generală Educație Orhei, cu privire la angajarea acestuia.

În aceeași explicație a indicat subiectul declarării vizat că a fost angajat soțul acesteia [REDACTAT] deoarece pentru buna funcționarea a instituției sunt foarte multe lucrări care necesită mijloace de transport, de care instituția nu dispunea, de exemplu: transportarea deșeurilor, curățirea sistemului de canalizare cu utilizarea automobilului sau tractorul lui personal, deoarece apelând la alte persoane, urma a fi achitați bani care nu erau planificați, întucât instituția este cu difict de buget.

A mai indicat aceasta că multe lucrări de reparație necesită instrumente pe care instituția de care instituția nici nu dispune, însă acesta în calitate de muncitor, le utilizează pe ale sale personale (aparat de sudat, pilă de tăiat lemne, mixer pentru beton, cisternă pentru curățirea sistemului de canalizare, etc.). În instituție prin ordin a fost numit directorul adjunct - [REDACTAT], ca persoană responsabilă de monitorizarea activității cet. [REDACTAT], emiterea ordinelor de plată lunară referitor la premii, concediu, etc. Evidența timpului de muncă este monitorizată de șeful de gospodărie [REDACTAT]. În calitate de director, aceasta doar semnează ordinele de angajare, transfer, eliberare. La actele administrative nu am avut un interes personal, ci și-a exercitat atribuțiile de serviciu.

A mai notat aceasta că în luna mai 2021, în cadrul ședinței ordinare cu managerii de instituții din r-nul Orhei, s-a informat de către responsabilul de resurse umane din cadrul Direcției Generale Educație Orhei despre existența legii respective. Până la acel moment, aceasta notează că nu cunoștea despre prevederile cu privire la declararea conflictului de interese. Ulterior instruirii, aceasta a depus Declarația privind conflictul de interese real la DGE Orhei. A mai adăugat aceasta că nu a declarat despre existența conflictului de interese deoarece legea specială Codul educației nu reglementează obligația de depunere a declarației cu privire la conflictul de interese.

Spectrul de de circumstanțe notate supra vor fi apreciate de către inspectorul de integritate prin prisma definiției legale a conflictului de interese real, din al cărei conținut reiese că o circumstanță pentru a prezenta un conflict de interese trebuie să coexiste următoarele condiții:

- a) deținerea calității de subiect al declarării prin prisma art. 3 al Legii 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale;
- b) aflarea în exercițiul/exercitarea funcției;

ATENȚIE! Documentul conține date cu caracter personal. Prelucrarea ulterioară a datelor cu caracter personal integrate în prezentul document poate fi efectuată doar condițiile reglementate de Legea nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

c) existența sau apariția situației în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii;

d) prezența interesului personal (de ordin material sau nematerial), sau care vizează persoane ce îi sînt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau poate să influențeze exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Astfel, din materialele cauzei a reținut inspectorul de integritate că, în momentul semnării actelor de angajare a soțului (Contractul individual de muncă din anul 2021), subiectul declarării se afla în prezența unui conflict de interese, întrucât, a încheiat un act juridic care vizează direct o persoană apropiată – soțul acesteia [REDACTAT]. Pe argumentul respectiv, inspectorul de integritate invocă definiția reglementată de art. 2 al Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, potrivit căreia soțul este considerat din punct de vedere juridic – persoană apropiată¹.

Subiectul declarării Viorica RUSU se afla în exercițiul și exercitare funcției și avea statutul de subiect al declarării, prin urmare avea obligativitatea legală de racordare a conduitei profesionale la prevederile Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale în partea ce vizează declararea și soluționarea situațiilor conflictelor de interese.

Aduce în optică inspectorul de integritate că mecanismul legal de reacție a subiectului declarării care depistează situația apariției unui conflict de interese este reglementat de art. 12 al Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, care statuează că, în cazul apariției unui conflict de interese real, subiectul declarării este obligat:

a) să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află;

b) să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică pînă la soluționarea conflictului de interese.

Informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face pînă la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Astfel, racordat la art. 12 al Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, reține inspectorul de integritate că subiectul declarării Viorica RUSU a emis acte administrative favorabile în privința unei persoane apropiate, și anume, soțul acesteia – [REDACTAT], contrar prevederilor art. 12 al Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, fără a informa organul ierarhic superior despre conflictul de interese și nu s-a abținut de la încheierea actului juridic pînă la soluționarea conflictului de interese. Or, materialele cauzei demonstrează că aceasta a informat despre existența conflictului de interese ulterior emiterii actului juridic.

Prin raportare la punctul de vedere a subiectului declarării, inspectorul de integritate apreciază că, unele aspecte din cele comunicate de către subiectul declarării, precum că cet. [REDACTAT] a fost angajat din considerente care vizează lipsa cadrelor umane, din considerentul că acesta plasa la dispoziția instituției diverse unelte de lucru care nu se află în dotarea instituției, etc., inspectorul de integritate admite existența acestora. Totuși, chiar și în

¹ **Persoană apropiată** – soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sînge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră);

ATENȚIE! Documentul conține date cu caracter personal. Prelucrarea ulterioară a datelor cu caracter personal integrate în prezentul document poate fi efectuată doar condițiile reglementate de Legea nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

asemenea condiții, subiectul declarării urma să declare conflictul de interese și să acționeze în strictă conformitate cu art. 12 al Legii 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale.

Subiectul declarării Viorica RUSU în vederea asigurării respectării principiului cultivării integrității în sectorul public și prevenirii apariției manifestărilor de corupție, reglementat de art. 4 al Legii integrității 82/2017 și în scopul respectării principiilor generale de evitare a conflictelor de interese reglementate la art. 11 al Legii 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, la caz, principiul responsabilitatea individuală și exemplul personal, dar și în temeiul obligației reglementate de art. 12 al Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, subiectul declarării Viorica RUSU urma să declare conflictele de interese și să aștepte o soluție pe caz. În așa fel, inspectorul de integritate conturează omisiunea și neglijența subiectului declarării Viorica RUSU cu privire la mecanismul legal de declarare și soluționare a conflictelor de interese.

Din perspectiva periclitării stării de integritate în cadrul sectorului public, inspectorul de integritate apreciază că, efectele admiterii unui conflict de interese rezidă în afectarea relațiilor de serviciu și crearea unei stări de pericol pentru exercitarea cu obiectivitate a atribuțiilor de serviciu de către agentul public în cadrul instituției publice. Stare de pericol este declanșată prin îndeplinirea de către funcționarul public a unor acte care facilitează obținerea unui beneficiu material sau nematerial pentru sine sau pentru persoane apropiate.

În temeiul art. 38 Legii 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că: a) persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese [...].

Față de cele expuse, inspectorul de integritate a stabilit în mod final că, subiectul declarării Viorica RUSU a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, **materializat prin următoarele laturi obiective:**

1) Nu a declarat - Subiectul declarării Viorica RUSU nu a declarat în termenul legal și nu a soluționat conflictul de interese apărut în legătură cu angajarea soțului [REDACTAT] în cadrul Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei;

2) A emis act administrativ - A emis acte administrativ individuale favorabile în privința unei persoane apropiate – soțul acesteia [REDACTAT], prin care acesta a fost angajat în cadrul Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei.

În optica art. 39 al Legii 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese [...] inspectorul de integritate [...] b) după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică. Inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la alin. (1) lit. b) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută.

Raportat la prezenta cazuistică, inspectorul de integritate consideră justificat sub aspect de răspundere a subiectului declarării Viorica RUSU, doar aplicarea pârghiilor de ordin contravențional. Se apreciază că unul dintre efectele legii constă în realizarea scopului preventiv disciplinar și educativ ai subiecților legii. La caz este invocabil scopul de educație în spiritul cultivării respectului vizavi de cadrul legislativ care reglementează declararea și soluționarea conflictelor de interese și dezvoltarea unui climat de integritate în cadrul instituțiilor publice, care poate fi realizat prin aplicarea pârghiilor contravenționale.

Astfel, în temeiul art. 38 și art. 39 al Legii 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul de integritate:

ATENȚIE! Documentul conține date cu caracter personal. Prelucrarea ulterioară a datelor cu caracter personal integrate în prezentul document poate fi efectuată doar condițiile reglementate de Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

D E C I D E:

1. A constata încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către subiectul declarării - Viorica RUSU, Director al Instituției Publice Gimnaziul din sat. Zahoreni, r-nul Orhei, în circumstanțele de fapt și de drept ale prezentei cauze.

2. Prezentul act poate fi contestat la Curtea de Apel Chișinău, în termen de 30 de zile de la emitere, de către persoana supusă controlului, de către autorul sesizării sau de către persoanele menționate la art. 33 alin. (4) și (5), afectate nemijlocit de acesta, în temeiul art. 36 al Legii 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Inspector de Integritate

Victoria BUTUȘANU